

brugt den politiske Magt, som den var i Besiddelse af. Men man behøver heller ikke at gaa saa langt tilbage, man behøver blot at se hen til de Foranstaltninger, som bleve truffene i Paris for ganske faa Aar siden, og som gik ud paa, at man ikke skulde betale Gældsene, naar den ikke oversteeg 8. d. 1200. Franko, og at Pantet skulde tilbagegives Debitor uden Bederlag, naar de kun vare pantsatte for en vis ringe Sum, for at faae en klar Erkjendelse af, hvilke Afslindigheder der kan fremkomme, naar Magten udelukkende lægges i Hænderne paa den enkelte Stand, som det her gjælder om. Men, som sagt, det er ikke Tale om, at nogen anden Stand er bedre end denne, der er kun Tale om, at alle Stænder ere lige stelte, naar man vil tillægge dem en fuldstændig ukontrolleret og uindskrænket Magt, og det er dette, jeg mener, at man ikke bør gjøre, ligesom jo ogsaa Grundlovens Princip er, at det ikke bør finde Sted. Grundlovens Princip er en Fordeling af Statsmagten for at forhindre Tyranni af en enkelt Stand, thi det bliver ikke til Andet end Tyranni, naar man lægger al Magten i Hænderne paa en enkelt Stand, hvilken Stand det saa end monne være. Af disse Grunde mener jeg, at dette Forslag er forkasteligt i sit Princip, og da der derhos, saa vidt jeg kan skimme, ikke er nogen som helst praktisk Trang dertil, skal jeg tilraade det ærede Thing, at stemme imod Lovforslaget, Overgang til den Behandling.

L. Larsen: Jeg finder mig ogsaa fra mit Standpunkt foranlediget til, med nogle Ord, at klare min Stilling ligeoverfor Lovforslaget, og jeg skal, da kortelig begynde med at sige, at min Stilling er den samme, som den har været forhen. Jeg er en Ven af den Grundtanke, der gaar ud fra, at den kommunale Valgret bør udstrækkes ogsaa til de mindre Stænderene i Kommunen. Men forinden jeg nærmere omtaler Loven, kan jeg ikke tilbageholde den Bemærkning, at jeg føler en Slags Lyst til at tage til Gjemmale imod, hvad der nys blev fremfat af det ærede Medlem for Kjøbenhavns 6te Valgkreds (Hindenburg). Jeg er vis paa, at det ærede Medlem nok vil indrømme, at jeg for mit Vedkommende ikke har noget uvenligt Synspunkt imod ham eller den Retning, som han repræsenterer; men jeg vil gjøre opmærksom paa, at det er en mærkelig Omflisning fra den Side, hvortil han hører, naar man gaar tilbage til, hvad en af de ledende Mænd en Gang har sagt, at det ikke var Hartkornet, men Mændene, der skulde regjere Danmark. Jeg vil nu vende Ordene derhen, at det ikke er Hartkornet, men det er heller ikke Pengemændene, som skulle regjere Danmark. Det staar klart for mig, at der med Hensyn til de Sager og de Interesser, som de kommunale Myndigheder have med at gjøre, ogsaa er andre Hensyn, der bør komme i Betragtning, end netop de finantielle. Selv aandelige Magter,

som gjøre sig gjældende i Livet, ere til en vis Grad bundne til de Forhandlinger, som uopnødvendigvis maa foregaa i Kommunerne. Det forekommer mig dernæst, at det ærede Medlem gjorde sig skyldig i en meget stor Inkonsekvens. For det Første siger han, og det med en Varme, som lader mig tvivle, at han virkelig mener det, og at han anser det for fuldstændig Sandhed, at den ene Samfundsklasse paa ingen Maade har stettere eller mindre gode Hensigter end den anden. Dernæst stiller han det netop op som det Færlige, at en enkelt Samfundsklasse, den saakaldte fjerde Stand, maa ske efterhaanden vil faae Magten. Dette er mine Herrer et Spøgelse, som det ærede Medlem har bildt sig ind at se. Jeg kan paa ingen Maade indse, at den fjerde Stand, hvortil han sigtede, nogensinde ifølge denne Lov eller ifølge de Grundtanker, der ere udtalte i Loven, vil være i Stand til at faae Magten. Hvad er det for Folk, som man saaledes i vor Tid til daglig Brug kalder den fjerde Stand? Det er efter min Opfattelse — saaledes som jeg med lidt Kjendskab til Landboforholdene ser paa Sagen — de Folk, som saa at sige slet ikke svare Stat til Kommunen, de, som leve af Haanden i Munden, det er paa Landet Indsiddere, og jordløse Husmænd og i Byerne Haandværkere og simple Arbejdere; men de svare, saa vidt jeg veed, ikke Stat til Kommunen. Hvem er der her Tale om at give Valgret? Det er den Samfundsklasse, der efter min Mening mere end nogen anden maa tage Færelighed og Ansvar med i Betragtning, for at opnaa en virkelig selvstændig Stilling i Samfundet. Paa Landet ere Forholdene saaledes — navnlig i den Egn, hvor jeg er fra — at Husmændene af deres Jordlodder svare fra 5 til 20 Rd., medens Gaardmændene svare 80, 50 til henimod 80 Rd. i Stat til Kommunen; men Sagen er den, at den større Halvdel af Sogneraadet jo vælges af de høistbeskattede Valgere, saaledes at altsaa den Samfundsklasse, som svarer fra 5 til 30 Rd. i Stat, saa at sige er udelukket fra nogen virkelig Indflydelse paa Sogneraadets Forhandlinger, og ikke er i Stand til ret at gjøre sin Mening gjældende. Men overfor de frie Forhold, som vi dog, Gud ske Lov, mere og mere have faaet udviklet hos os, er det haardt, naar en Mand ikke er saa heldig stillet at have nogen Kapital at begynde med, og det saa — det tør jeg sige — skal være komplet unu ligt for ham at høve sig op til en social Livsstilling, der berettiger til at vælge Sogneraadets større Halvdel, og naar der ses hen hertil, maa det være tungt, naar en Mand ellers kan faa sig en selvstændig Stilling og har Borgervret, at han saa f. Ex. skal være fuldstændig udelukket fra nogen Indflydelse i Sogneraadet, som jo f. Ex. har med Skolefager at gjøre. De Folk, som saaledes ere satte her i Livet med tomme Hænder, føle ganske anderledes Trangen til at have nogen Kundskab at begynde med, og føle mere end nogen